

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalnej kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Strategia wdrażania dostępności w oparciu o Model Dostępnej Kultury

Stan obecny

Rodzaj instytucji kultury, zespół i podejmowane działania

1. Nazwa, rodzaj instytucji kultury i założenia programowe.

Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti (ChBP) to samorządowa instytucja kultury, której głównym celem jest upowszechnianie czytelnictwa, rozwój edukacji kulturalnej oraz promocja dziedzictwa literackiego i lokalnej historii. Biblioteka pełni również funkcję centrum życia społeczno-kulturalnego mieszkańców Chełma i okolic. Oprócz wypożyczalni książek i zbiorów specjalnych, instytucja realizuje działania edukacyjne, wystawiennicze, animacyjne i integracyjne, skierowane do różnych grup odbiorców – dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów, osób ze szczególnymi potrzebami oraz przedstawicieli mniejszości (np. ukraińskich)

2. Zespół, kompetencje pracowników i pracownik.

Dotychczas w strukturze Chełmskiej Biblioteki Publicznej nie funkcjonował formalny ani nieformalny zespół ds. dostępności. Zadania z tego zakresu były realizowane doraźnie, w ramach bieżącej pracy poszczególnych działów i komórek organizacyjnych, przy wsparciu wyznaczonego Koordynatora ds. dostępności.

Zgodnie z rosnącym znaczeniem tematu dostępności oraz potrzebą systematycznego wdrażania rozwiązań przyjaznych osobom ze szczególnymi potrzebami, Biblioteka planuje powołanie interdyscyplinarnego zespołu ds. dostępności. Zespół ten ma wspierać działania Koordynatora, diagnozować potrzeby użytkowników, inicjować rozwiązania poprawiające dostępność w różnych obszarach działalności instytucji oraz monitorować realizację Planu działania na rzecz dostępności.

Koordynator ds. dostępności

W ChBP nie ma wydzielonego stanowiska koordynatora ds. dostępności.

Chełmska Biblioteka Publiczna należy do grupy podmiotów, których art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności nie zobowiązuje do wyznaczenia koordynatora ds. dostępności. Pomimo tego w ChBP powołano koordynatora na mocy Zarządzenia nr 14/2022 z dnia 7 grudnia 2022 r. w sprawie powołania Koordynatora ds. dostępności. Zadania koordynatora zostały dołączone do zakresu obowiązków specjalistki pracującej w Dziale Organizacyjno-Administracyjnym.

Choć Koordynator współpracuje z kierownictwem i działami merytorycznymi, jego udział w planowaniu i realizacji działań programowych jest na chwilę obecną ograniczony – dotyczy głównie wybranych wydarzeń i aspektów technicznych. Biblioteka planuje rozszerzenie tego zakresu, tak aby standardy dostępności zostały wdrożone we wszystkich obszarach działalności: edukacyjnej, kulturalnej, promocyjnej i organizacyjnej.

Poziom kompetencji pracowników:

W ramach przeprowadzonej autodiagnozy dostępności, oceniono poziom kompetencji zespołu ChBP w kluczowych obszarach związanych z obsługą osób ze szczególnymi potrzebami. Poniżej przedstawiono szczegółowy opis tych kompetencji – zarówno mocnych stron, jak i obszarów wymagających wsparcia.

- Zarządzanie dostępnością (koordynacja dostępności)

Ocena: 5 – zdecydowanie posiadamy

Funkcję pełni j/w wykwalifikowany Koordynator ds. dostępności.

Biblioteka posiada podstawowe narzędzia i procedury do planowania i monitorowania działań w tym zakresie.

- **Obsługa osób ze szczególnymi potrzebami, z obszarów:**

- Wzrok (ocena: 4)

Doświadczenie: projekcje filmów z audiodeskrypcją (ok. 10 rocznie), współpraca z Adapter.pl i Fundacją Kultury bez Barier.

Pracownicy: koordynator ds. dostępności, Dział Udostępniania - Wypożyczalnia Zbiorów Audiowizualnych, Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia

- Słuch (ocena: 2)

Braki: brak tłumacza PJM, brak praktyki w tworzeniu napisów rozszerzonych.

Potrzeby: szkolenia, kontakty branżowe, procedury.

Pracownicy: Pracownicy Chełmskiej Biblioteki Publicznej posiadają poważne ograniczenia w zakresie obsługi osób z niepełnosprawnościami w obszarze słuch.

- Ruch (ocena: 4)

Pracownicy potrafią dostosować przestrzeń i obsługę do potrzeb osób z trudnościami motorycznymi.

Pracownicy: koordynator ds. dostępności, Dział Udostępniania, Filie, Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej, Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia, Dział Organizacyjno-Administracyjny

- Rozumienie (ocena: 3)

Pracownicy znają podstawy języka prostego i zasad tworzenia materiałów ETR.

Pracownicy: koordynator ds. dostępności, Dział Udostępniania, Filie, Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej, Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia

- Czucie (ocena: 3)

Pracownicy mają kontakt z osobami z trudnościami sensorycznymi (np. zajęcia z dziećmi neuroróżnorodnymi).

Pracownicy: koordynator ds. dostępności, Dział Udostępniania, Filie, Transgraniczne Centrum Edukacji Ekonomiczno-Społecznej, Dział Zbiorów Regionalnych i Czytelnia

- **Kompetencje interpersonalne wobec osób ze szczególnymi potrzebami:**

Ocena: 4 – raczej posiadamy

Większość pracowników posiada wysokie kompetencje interpersonalne – potrafi dostosować sposób komunikacji, zachowuje uprzejmość, cierpliwość i empatię.

Pracownicy: wszyscy

- **Opracowanie materiałów dostępnościowych:**

- SŁUCH (ocena: 1) - w ogóle nie posiadamy

Potrzeba: rozwój kompetencji i narzędzi.

- WZROK (ocena: 3)

Doświadczenie z gotowymi ścieżkami audiodeskrypcji.

Brak narzędzi do tworzenia audiodeskrypcji, materiałów dotykowych.

- ROZUMIENIE (ocena: 2)

Znajomość zasad języka prostego, ale brak praktycznego wdrożenia standardów w całej komunikacji.

- Język migowy

Ocena: 1 – w ogóle nie posiadamy kompetencji

Żaden z członków zespołu nie zna PJM. Potrzeba: tłumacze zewnętrzni.

- Język prosty

Ocena: 3 – trudno powiedzieć

Obecna świadomość i próby wdrażania zasad, ale brak konsekwencji i spójnych procedur.

- **Komunikacja i promocja dostępności**

Ocena: 2 – raczej nie posiadamy

Strona internetowa w warstwie redakcyjnej, media społecznościowe i materiały promocyjne nie spełniają jeszcze standardów dostępności (brak alt-tekstów, transkrypcji, napisów itp.).

- **Obsługa sprzętu i narzędzi wspierających dostępność**

Ocena: 1 – w ogóle nie posiadamy kompetencji

Biblioteka nie posiada pętli indukcyjnych, systemów FM ani sprzętu wspomagającego – brakuje też doświadczenia w ich obsłudze.

- **Ewakuacja i bezpieczeństwo OzN**

Zasady zachowania się podczas ewakuacji, pożaru lub innych niebezpieczeństw określono w Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w rozdziale 6.1 i 6.2: „w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z pomieszczeń najbardziej zagrożonych oraz osoby, które mają trudności w samodzielnym poruszaniu się, np. chore i poszkodowane”.

- **Inne działania wspierające dostępność**

Ocena: 4 – raczej posiadamy

CHBP realizuje liczne działania dla osób ze szczególnymi potrzebami w tym dzieci i młodzieży biblioterapia, arteterapia, zajęcia integracyjne, spotkania kreatywne, słuchowiska, zajęcia z programowania i robotyki, działania sportowo-literackie.

W 2024 roku zrealizowano m.in.:

- 13 wydarzeń dla grup integracyjnych (161 uczestników),
- 77 warsztatów literackich (1659 uczestników),
- 9 słuchowisk (131 uczestników).

Działania te wzmacniają inkluzję społeczną, rozwijają kompetencje emocjonalne i poznawcze uczestników oraz budują przyjazne, otwarte środowisko kultury.

3. Działania będące w stałej ofercie instytucji oraz działania nietypowe, podjęte na przykład w ostatnim roku działalności.

Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti w swojej codziennej działalności oferuje szeroką gamę działań kulturalnych, edukacyjnych i promujących czytelnictwo, adresowanych do różnych grup wiekowych i społecznych – w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Ofertę programową realizuje zarówno w siedzibie głównej, jak i w filiach bibliotecznych, łącząc klasyczne funkcje biblioteki z nowoczesnym podejściem do kultury, integracji i edukacji.

Stała oferta programowa:

- Spotkania autorskie i wydarzenia literackie – organizowane z udziałem autorów, ilustratorów i popularyzatorów literatury. Odbývają się regularnie w ramach wydarzeń lokalnych i

ogólnopolskich, np. „Narodowe Czytanie”, „Noc Bibliotek”, „Chełmskie Spotkania z Literaturą”, „Chełmskie Targi Książki”.

- Zajęcia dla dzieci i młodzieży – obejmujące warsztaty literacko-kreatywne, biblioterapeutyczne, muzyczne, teatralne, sensoryczne. W stałym kalendarzu znajdują się m.in. Dyskusyjny Klub Książki dla Dzieci i Młodzieży, Retro Słuchowiska, Planszomanie, seanse filmowe.
- Projekcje filmowe z audiodeskrypcją – wspierające dostęp do kultury osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze wzroku. Rocznie odbywa się ok. 10 seansów w sali widowiskowej CHBP.
- Działania wspierające dzieci ze SPE – realizowane we współpracy z ośrodkami terapeutycznymi i placówkami edukacyjnymi, m.in. Społecznego Ośrodka Rehabilitacji i Edukacji Dzieci Niepełnosprawnych, Zespołu Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, WTZ „Prometeusz”, Poradni dla osób z autyzmem.
- Działania międzypokoleniowe i rodzinne – np. rodzinne warsztaty Mikołajkowe, pikniki rodzinne, gry rodzinne (Monopoly Chełm – wielka gra rodzinna).
- Zajęcia literacko-edukacyjne dla przedszkoli i szkół – biblioteka na stałe współpracuje z ponad 30 placówkami oświatowymi z Chełma i okolic, organizując zajęcia edukacyjne, lekcje biblioteczne i wydarzenia literackie w ramach oferty całorocznej.

Działania nietypowe i innowacyjne zrealizowane w 2024 roku:

Zajęcia z robotyki i programowania dla dzieci i młodzieży (koLEGOWanie) – łączące edukację technologiczną z rozwijaniem funkcji poznawczych i współpracy w grupie.

Warsztaty arteterapeutyczne i biblioterapeutyczne dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami – np. zajęcia literackie z elementami biblioterapii, m.in. „Kolorowy potwór”, „Witajcie w naszej bajce”, „Bajki na ludowo”, słuchowiska oraz warsztaty literacko-matematyczne i muzyczne, Retro słuchowiska dla dzieci – wykorzystujące różnorodne techniki w celu wspierania rozwoju emocjonalnego.

Aktywizacja przestrzeni zewnętrznej Biblioteki – m.in. poprzez organizację wydarzeń w „Parku Czytelnika”, letnich gier i zabaw, rekonstrukcji historycznych („Koronacja Bolesława Chrobrego”) i innych działań integrujących lokalną społeczność.

Działania artystyczno-historyczne oparte na lokalnym dziedzictwie – w 2024 r. zrealizowano m.in. projekt „Poznaj historię swojego miasta – KOBIETY”, koncert „Podróż do starego Chełma”, wystawa „Stalag 319 w 80. rocznicę likwidacji”.

4. Współpraca ze środowiskami, organizacjami i podmiotami lokalnymi, nie tylko związanymi z osobami z niepełnosprawnością i osobami starszymi.

Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti od wielu lat utrzymuje stałe relacje z osobami starszymi oraz ze środowiskiem osób ze szczególnymi potrzebami zarówno w ramach partnerstw formalnych, jak i poprzez kontakty nieformalne. Charakter tych relacji można podzielić następująco:

Relacje formalne (z organizacjami):

- Stowarzyszenie LARIX, Fundacja Klucz, Fundacja Edukacji Nowoczesnej – współpraca w zakresie dostarczania książek mówionych w formacie Czytak dla osób niewidomych i słabowidzących.

- Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas – organizacja seansów filmowych, warsztatów tematycznych, dostarczanie książek do uczestników.
- Dom Pomocy Społecznej w Nowinach – prowadzenie punktu bibliotecznego z wypożyczalnią książek, stała współpraca od wielu lat.
- Mieszkania Chronione i WTZ Caritas – regularne dostawy zbiorów bibliecznych do domów osób niesamodzielnych (w tym podopiecznych MOPR).
- Lokalne organizacje pozarządowe i instytucje, m.in. MOPR – wspólna organizacja wydarzeń dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Relacje nieformalne (z osobami i grupami):

- Regularny kontakt z uczestnikami wydarzeń kulturalnych, dziećmi ze szczególnymi potrzebami oraz seniorami, m.in. z grup przedszkolnych i szkolnych, uczestnikami Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Biblioteka dostosowuje wydarzenia do potrzeb konkretnych osób/grup.

Relacje opierają się na wzajemnym zaufaniu, elastyczności i ciągłym reagowaniu na sygnalizowane potrzeby.

Czas trwania relacji:

Wieloletni – większość relacji, m.in. ze Stowarzyszeniem LARIX, DPS w Nowinach, UTW, czy WTZ Caritas, trwa od co najmniej kilku lat i ma charakter cykliczny, oparty na stałym współdziałaniu.

Sposoby badania potrzeb publiczności o szczególnych potrzebach

Proszę opisać dotychczas przeprowadzone działania, które miały na celu diagnozę potrzeb środowisk osób z niepełnosprawnościami, w tym działania o charakterze badawczym, animacyjno-badawczym czy sieciującym. Proszę uwzględnić zaangażowanie pracowników i pracownic instytucji kultury w takie działania, sytuacje wykorzystania zewnętrznych ekspertów, wskazać kontekst podjętych dotychczas działań.

Limit słów: maksymalnie 500.

Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti rozpoznaje potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami w sposób ciągły i praktyczny, integrując diagnozę z codziennymi relacjami z użytkownikami oraz działaniami partnerskimi. Dotychczasowe formy badania potrzeb można podzielić na trzy główne obszary: działania bezpośrednie z odbiorcami, współpracę z instytucjami wspierającymi osoby z ze szczególnymi potrzebami oraz wewnętrzną refleksję zespołu.

1. Rozpoznawanie potrzeb poprzez działania animacyjne i wydarzenia cykliczne

W ramach regularnych warsztatów biblioterapeutycznych, zajęć sensorycznych i wydarzeń edukacyjnych organizowanych wspólnie z placówkami takimi jak Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie, WTZ Caritas, Mieszkania Chronione czy Poradnia dla Osób z Autyzmem, pracownicy biblioteki zbierają informacje zwrotne od opiekunów, terapeutów i uczestników. Spotkania te nie mają charakteru formalnych badań, jednak pełnią funkcję animacyjno-badawczą – pozwalają na natychmiastową reakcję i elastyczne dopasowywanie oferty (np. zmniejszenie liczby bodźców, czas trwania warsztatów, potrzeba dostępności pętli indukcyjnej).

2. Sieciowanie i współpraca z lokalnymi podmiotami

Biblioteka stale współpracuje z organizacjami pozarządowymi (np. Stowarzyszenie LARIX, Fundacja Edukacji Nowoczesnej, Fundacja Klucz), które działają na rzecz osób niewidomych, seniorów i osób

z niepełnosprawnościami. Kontakty te umożliwiają pozyskiwanie nie tylko zasobów (np. książek mówionych), ale i informacji o aktualnych potrzebach tych środowisk. W ramach współpracy z MOPR oraz DPS w Nowinach zbierane są też dane nt. trudności w dostępie do kultury i potencjalnych barier logistycznych (np. transport, bariery architektoniczne).

3. Autodiagnoza instytucji jako forma systemowej analizy potrzeb

W 2025 roku pracownicy CHBP uczestniczyli w procesie autodiagnozy dostępności instytucji w ramach programu szkoleniowego, identyfikując bariery i braki w dostępie do tekstów kultury, wydarzeń i komunikacji. Proces ten miał charakter edukacyjno-badawczy – angażował zespół we wspólne mapowanie barier, analizę ścieżek użytkownika i rozpoznawanie słabych punktów. W jego ramach przeprowadzono również symulacje podróży odbiorcy ze szczególnymi potrzebami z różnych obszarów (wzroku, słuchu, ruchu, rozumienie) w celu empatycznego zrozumienia trudności.

4. Indywidualne konsultacje i monitoring potrzeb

Dzięki codziennym kontaktom z użytkownikami ze szczególnymi potrzebami (np. odbiorcy czytaków, osoby objęte usługą dostarczania książek do domu, uczestnicy cichych godzin), możliwe jest indywidualne reagowanie na sygnalizowane potrzeby, np. zakup dodatkowych urządzeń, modyfikacja grafiku wydarzeń, dopasowanie komunikatów w formie prostszej.

5. Brak formalnych badań, ale gotowość do ich wdrożenia

Instytucja nie prowadziła dotąd sformalizowanych badań socjologicznych lub ankietowych dotyczących potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Jednak zespół wyraża gotowość do wdrożenia takiego badania (np. poprzez konsultacje społeczne lub wywiady grupowe), szczególnie w ramach planowania większych inwestycji infrastrukturalnych lub działań projektowych.

6. W 2021 roku podstawie otrzymanej ankiety na polecenie Organizatora UM Chełm (DSO-PS.8410.2.2021) przeprowadzono analizę dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjną i dostępności cyfrowej w oparciu o dostarczony materiał.

Opis głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w zakresie realizacji działań kulturalnych.

Opis należy sporządzić z uwzględnieniem Modelu dostępnej kultury – etapów podróży odbiorcy lub obszarów dostępności, w zależności od sytuacji.

Limit słów: maksymalnie 500.

ChBP podejmuje wiele działań mających na celu udostępnianie kultury szerokiemu gronu odbiorców, jednak z perspektywy analizy dostępności zgodnej z Modelem dostępnej kultury można zidentyfikować szereg barier utrudniających osobom ze szczególnymi potrzebami w tym osobom starszym pełnoprawny udział w wydarzeniach kulturalnych. Bariery te występują na różnych etapach „drogi odbiorcy” i w różnych obszarach funkcjonowania instytucji:

1. Pozyskiwanie informacji o wydarzeniu (obszar: wzrok, słuch, rozumienie, czucie)

Występują braki w warstwie redakcyjnej strony internetowej oraz w mediach społecznościowych (FB, YT) dotyczące przygotowywania materiałów informacyjnych i promocyjnych zgodnie ze standardami dostępności informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej.

Informacje o wydarzeniach publikowane są głównie w formie graficznej lub tekstowej, bez audiodeskrypcji, tłumacza PJM, alternatyw tekstowych czy nagrań dźwiękowych.

Brak zastosowania symboli graficznych czy piktogramów wspierających rozumienie treści w materiałach informacyjno-promocyjnych.

Osoby (obszar słuch) nie mają dostępu do treści w PJM ani do systemu powiadomień z wykorzystaniem komunikatorów tekstowych.

2. Droga do instytucji (obszar: j/w)

Brak oznakowania drogi dojścia do budynku głównego od strony ulicy Partyzantów (np. kontrastowe oznaczenia).

Brak systemu nawigacji dotykowej lub dźwiękowej przed wejściem do budynku.

3. Poruszanie się po przestrzeni instytucji (obszar: j/w)

Choć budynek posiada windę, jej oznaczenia i obsługa nie są w pełni dostosowane do osób ze specjalnymi potrzebami w obszarze wzroku (np. brak rozszerzonych komunikatów dźwiękowych informujących np. o otwieraniu drzwi).

Brakuje konsekwentnego systemu oznaczeń przestrzeni (informacje o pomieszczeniach, kierunkowe itp.)

Oznaczenia przestrzeni (działy, toalety, sale) nie są opisane w sposób czytelny wizualnie ani dotykowo.

4. Udział w wydarzeniu (obszar: j/w)

Udział bywa utrudniony z powodu kilku istotnych barier:

- **Brak systemów wspomagających słyszenie** – wydarzenia (np. spotkania autorskie, prelekcje, warsztaty) nie są obecnie wyposażone w pętlę indukcyjną ani inne rozwiązania (systemy FM, mikrofony kierunkowe), co wyklucza osoby z aparatami słuchowymi z pełnego odbioru treści i aktywnego uczestnictwa.
- **Brak tłumaczenia na PJM** oraz brak napisów na żywo podczas wydarzeń – ogranicza to dostęp dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu oraz utrudnia odbiór osobom, które preferują komunikację wizualną.
- **Niedostosowanie warunków sensorycznych dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia** – niektóre wydarzenia są zbyt intensywne bodźcowo (hałas, tłum, brak możliwości wycofania się), a w przestrzeniach nie ma wydzielonych stref ciszy ani miejsc regeneracji.
- **Niekomfortowa temperatura w sali seminaryjnej** – brak sprawnie działającej klimatyzacji powoduje, że osoby wrażliwe na warunki termiczne mogą czuć się niekomfortowo lub być zmuszone do rezygnacji z uczestnictwa.

5. Komunikacja z zespołem i organizatorami (obszar: j/w)

Brak formularza kontaktowego w wersji łatwej do odczytania lub obsługi za pomocą czytników ekranu.

Osoby (obszar słuch) nie mają możliwości kontaktu w języku migowym (brak tłumaczenia PJM, brak przeszkolonych pracowników).

6. Zasoby kultury (obszar: j/w)

Choć Biblioteka dysponuje czytakami i książkami mówionymi, ich liczba jest niewystarczająca wobec zapotrzebowania (np. tylko 8 urządzeń, a ponad 1000 plików udostępnionych rocznie).

Brak abonamentu na platformy z książką mówioną (np. LEGIMI) z funkcją czytania ekranowego.

Brak cyfrowych wystaw lub publikacji dostosowanych do osób z dysfunkcją w obszarze wzroku (np. z audiodeskrypcją).

Nie wszystkie teksty kultury są dostępne w wersji łatwej do czytania lub w alternatywnych formatach (brajl, nagranie audio, wideo z PJM).

Opis najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Proszę opisać kluczowe potrzeby instytucji w zakresie wdrażania i rozwijania dostępności, które ujawniły się przed rozpoczęciem udziału w projekcie „Projektowanie Uniwersalne Kultury” oraz w trakcie przedsięwzięcia szkoleniowego. **Limit słów:** maksymalnie 500.

OBSZAR DOSTĘPNOŚCI INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNEJ:

1. Zakup i instalacja systemów wspomagających słuch (zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych), w tym pętli indukcyjnych i systemów FM, umożliwiających osobom z aparatami słuchowymi pełny udział w wydarzeniach, zajęciach i korzystanie z usług.
2. Modernizacja nagłośnienia sali widowiskowej poprzez montaż nowoczesnego systemu audio z regulacją akustyczną i równomiernym rozmieszczeniem głośników.
3. Wdrożenie systemu oznakowań z użyciem piktogramów wypukłych, kontrastowych tablic, audioprzewodników lub systemów nawigacji głosowej (np. ToTuPoint).
4. Opracowanie i wdrożenie systemu komunikacji wspomagającej oraz przystosowanie wybranych materiałów do standardu tekstu łatwego do czytania i rozumienia.
5. Zapewnienie stałej współpracy z tłumaczem PJM, wdrożenie tłumaczenia wydarzeń na język migowy oraz przygotowanie materiałów promocyjnych z tłumaczeniem lub napisami.

OBSZAR DOSTĘPNOŚCI ARCHITEKTONICZNEJ

1. Adaptacja lub modernizacja istniejącego zaplecza sanitarnego w Filii nr 3, zgodnie z obowiązującymi normami (np. szerokość drzwi, poręcze, przestrzeń manewrowa, umywalka na odpowiedniej wysokości).
2. Modernizacja klimatyzacji w sali seminaryjnej. System ten będzie kluczowy z uwagi na planowane wydzielenie **strefy wyciszenia** oraz **powierzchni do zajęć dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia**.
3. Utworzenie w sali seminaryjnej osobnych stref:
 - **Strefy wyciszenia** (np. z siedziskami, słuchawkami zagłuszającymi)
 - **Strefy zajęć sensorycznych**, wyposażonej w sprzęty i urządzenia niezbędne do prowadzenia zajęć.
4. Zakup i stosowanie **mobilnych ramp najazdowych** dostosowanych do różnego typu nawierzchni (gruntowej, trawiastej) w Parku Czytelnika.

OBSZAR DOSTĘPNOŚCI CYFROWEJ

1. Systematyczne uzupełnianie i standaryzacja tekstów alternatywnych do grafik.
2. Ograniczenie stosowania grafik ozdobnych lub równoległe udostępnianie treści w wersji tekstowej.
3. Modyfikacja treści banerów w celu dodania warstwy tekstowej.
4. Wdrożenie funkcjonalności przełączania widoku strony na wersję uproszczoną (tekstową), co znacząco poprawi użyteczność dla osób z niepełnosprawnością wzroku oraz starszych użytkowników.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami

Proszę zaznaczyć na skali od 0 do 10, gdzie 0 oznacza całkowity brak dostępności, a 10 pełną dostępność.

Ogólna ocena dostępności instytucji kultury										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4 / 10

Chełmska Biblioteka Publiczna (CHBP) wykazuje wysoki poziom zaangażowania w rozwój dostępności, jednak na obecnym etapie funkcjonowania wciąż występują istotne bariery utrudniające osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym pełne i samodzielne korzystanie z oferty instytucji.

Dlaczego 4/10? Ocena „4” oznacza, że część elementów dostępności została już zrealizowana lub zaplanowana, jednak wciąż przeważają braki i ograniczenia, które mają realny wpływ na uczestnictwo osób ze szczególnymi potrzebami w życiu kulturalnym instytucji.

Cele w zakresie poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych

perspektywie krótkoterminowej,
to jest do końca 2026 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności do końca 2026 r.

Chełmska Biblioteka Publiczna, mając na uwadze zidentyfikowane bariery oraz potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami w tym osób starszych, wyznacza następujące cele operacyjne i szczegółowe w perspektywie krótkoterminowej:

Cel operacyjny 1:**Poprawa dostępności informacyjno-komunikacyjnej Chełmskiej Biblioteki Publicznej****Cele szczegółowe:**

1.1. **Zakup i instalacja systemów wspomagających słuch**, w tym pętli indukcyjnych i systemów FM (zarówno stacjonarnych, jak i mobilnych), w przestrzeniach biblioteki głównej oraz filii – w celu umożliwienia osobom ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu pełnego uczestnictwa w wydarzeniach i usługach.

1.2. **Modernizacja nagłośnienia sali widowiskowej**, obejmująca montaż nowoczesnego systemu audio z regulacją parametrów akustycznych oraz równomiernym rozmieszczeniem głośników – dla zapewnienia lepszej zrozumiałości mowy i komfortu odbioru dla wszystkich uczestników, w tym osób ze szczególnymi potrzebami oraz starszych.

1.3. **Wdrożenie systemu oznakowań wewnętrznych** – z użyciem wypukłych, kontrastowych piktogramów, czytelnych tablic, a także rozwiązań nawigacyjnych dla osób z dysfunkcjami wzroku (np. audioprzewodniki, system ToTuPoint), w celu poprawy orientacji przestrzennej w budynku głównym i filiach.

1.4. **Opracowanie i wdrożenie komunikacji wspomagającej i alternatywnej** – w tym przygotowanie tablic komunikacyjnych oraz materiałów w formacie tekstu łatwego do czytania i rozumienia – aby ułatwić dostęp do informacji osobom z trudnościami poznawczymi lub komunikacyjnymi.

1.5. **Zapewnienie dostępności językowej wydarzeń i materiałów promocyjnych**, poprzez tłumaczenie wydarzeń na PJM oraz przygotowywanie materiałów promocyjnych z tłumaczeniem lub napisami rozszerzonymi – z myślą o osobach ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu.

Cel operacyjny 2:

Poprawa dostępności architektonicznej Chełmskiej Biblioteki Publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cele szczegółowe:

2.1. **Adaptacja toalety w Filii nr 3** – modernizacja istniejącego zaplecza sanitarnego zgodnie z aktualnymi normami dostępności (m.in. odpowiednia szerokość drzwi, uchwyty, przestrzeń manewrowa, dostosowana armatura), w celu zapewnienia samodzielnego i godnego korzystania z usług bibliotecznych przez osoby z niepełnosprawnościami.

2.2. **Modernizacja systemu klimatyzacji w sali seminaryjnej**, z myślą o komforcie osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia, które będą korzystać z planowanej strefy wyciszenia i przestrzeni zajęć sensorycznych.

2.3. **Utworzenie w sali seminaryjnej dedykowanych stref wsparcia sensorycznego**, w tym:

- **Strefy wyciszenia**, wyposażonej w elementy redukujące bodźce (np. miękkie siedziska, słuchawki wygłuszające),
- **Strefy zajęć sensorycznych**, zawierającej sprzęty i urządzenia wspomagające prowadzenie zajęć terapeutycznych i edukacyjnych dla osób neuroatypowych lub z trudnościami w przetwarzaniu sensorycznym.

2.4. **Zakup i stosowanie mobilnych ramp najazdowych** w przestrzeniach zewnętrznych, w szczególności w Parku Czytelnika – w celu umożliwienia samodzielnego poruszania się osobom ze szczególnymi potrzebami w obszarze ruchu (w tym poruszającym się na wózkach), osobom starszym, z czasowo ograniczoną mobilnością oraz rodzicom z wózkami dziecięcymi.

Cel operacyjny 3:

Poprawa dostępności cyfrowej zasobów i treści Chełmskiej Biblioteki Publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cele szczegółowe:

3.1. **Systematyczne uzupełnianie i standaryzacja tekstów alternatywnych** do grafik publikowanych na stronie internetowej www.chbpchelm.pl, zgodnie z wytycznymi WCAG 2.1, w celu zapewnienia pełnej dostępności treści dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia, wzroku.

3.2. **Ograniczenie stosowania grafik ozdobnych** nieposiadających wartości informacyjnej lub równoległe udostępnianie treści graficznych (np. programów wydarzeń, plakatów) w wersji tekstowej, z uwzględnieniem prostego języka i formatów przystosowanych do odbioru przez osoby z ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia, wzroku.

3.3. **Modyfikacja treści banerów informacyjnych** na stronie głównej poprzez dodanie warstwy tekstowej, umożliwiającej ich odczytanie przez wyszukiwarki i technologie wspomagające.

3.4. **Wdrożenie funkcjonalności przełączania widoku strony na wersję uproszczoną (tekstową)** – tzw. „tryb prosty” – co znacząco poprawi użyteczność i czytelność witryny dla osób starszych oraz użytkowników ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia, wzroku.

Cele instytucji w zakresie poprawy dostępności instytucji dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w perspektywie długookresowej, to jest do końca 2030 roku. Limit słów: maksymalnie 500.

Uwaga: cele muszą być powiązane z opisem barier i potrzebami.

W perspektywie do 2030 roku Chełmska Biblioteka Publiczna koncentruje się na działaniach systemowych i miękkich, które nie wymagają dużych nakładów inwestycyjnych, a jednocześnie prowadzą do realnej i trwałej poprawy dostępności oferty kulturalnej i samej instytucji. Dwa strategiczne obszary to: program kulturalny inkluzywny i współtworzony oraz dostępność organizacyjna i proceduralna.

1. Program kulturalny inkluzywny i współtworzony

CHBP będzie kontynuować i rozwijać ofertę programową, która uwzględnia różnorodne potrzeby odbiorców – niezależnie od wieku, poziomu sprawności czy ograniczeń poznawczych. Celem jest nie tylko otwartość, ale także aktywny udział osób ze szczególnymi potrzebami w tym osób starszych w tworzeniu i współkształtowaniu działań kulturalnych.

Do 2030 roku instytucja planuje:

włączać osoby z ze szczególnymi potrzebami w tym osoby starsze w konsultacje dotyczące oferty – poprzez regularne spotkania, ankiety, wywiady i warsztaty partycypacyjne;
rozwijać program wydarzeń „cichych”, przyjaznych sensorycznie, tłumaczonych na PJM lub dostosowanych do potrzeb poznawczych
wzmocniać działania edukacyjne i artystyczne dedykowane seniorom oraz osobom ze szczególnymi potrzebami,
promować dobre praktyki inkluzywne wśród lokalnych partnerów i animatorów kultury;
wprowadzać elementy dostępności do wszystkich wydarzeń jako standard.

2. Dostępność organizacyjna i proceduralna

Długofalowym celem ChBP jest budowanie instytucji dostępnej także od wewnątrz – pod względem organizacyjnym, proceduralnym i kompetencyjnym. Chodzi o to, aby dostępność była zintegrowanym elementem strategii, procedur, sposobu komunikacji i pracy zespołowej.

Do końca 2030 roku planowane są następujące działania:

- opracowanie i wdrożenie wewnętrznego standardu dostępności (np. przewodnik dla pracowników, wzory dokumentów, lista dobrych praktyk);
- szkolenia i warsztaty z zakresu projektowania uniwersalnego, komunikacji inkluzywnej oraz potrzeb osób z ze szczególnymi potrzebami w różnych obszarach;
- rozwój kompetencji zespołu ds. dostępności wśród pracowników różnych działów; prowadzenie cyklicznych autoewaluacji i audytów dostępności miękkiej (np. audyty językowe, audyty relacyjne, przeglądy dostępności programowej);
- opracowanie prostych i przyjaznych procedur dla użytkowników o szczególnych potrzebach – np. formularz zgłoszenia potrzeby dostępności, jasna instrukcja kontaktu, przewodnik „Jak skorzystać z biblioteki krok po kroku”

Planowany sposób pomiaru osiągnięcia celu krótkoterminowego.
Należy podać nazwę i definicję wskaźnika, jego wartość oraz sposób pomiaru.
Limit słów: maksymalnie 500.

Cel operacyjny 1:

Poprawa dostępności informacyjno-komunikacyjnej Chełmskiej Biblioteki Publicznej

Nazwa wskaźnika:

Liczba zakupionych systemów wspomagających słuch

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa liczbę zestawów urządzeń wspomagających odbiór dźwięku przez osoby ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu, w tym osoby korzystające z aparatów słuchowych lub implantów. Do systemów tych zalicza się zarówno stacjonarne i przenośne pętle indukcyjne jak i mobilne systemy FM, mikrofony kierunkowe, wzmacniacze dźwięku indywidualne odbiorniki słuchowe, pozostałe oprzyrządowanie wspomagające.

Wartość docelowa wskaźnika: min. 7 systemów

Sposób pomiaru:

Dokumenty księgowe (faktury, protokoły odbioru), inwentaryzacji urządzeń w poszczególnych lokalizacjach ChBP oraz dokumentacja zdjęciowa .

Nazwa wskaźnika:

Liczba zamontowanych systemów nagłośnienia w ChBP

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik odnosi się do zakończonej instalacji systemu nagłośnienia w sali widowiskowej Chełmskiej Biblioteki Publicznej, obejmującej montaż nowoczesnych urządzeń audio (mikserów, wzmacniaczy, mikrofonów, kolumn) oraz równomierne rozmieszczenie głośników w przestrzeni. System musi umożliwiać regulację parametrów akustycznych (głośność, tony wysokie i niskie), poprawiając zrozumiałość mowy i jakość odbioru dźwięku dla wszystkich uczestników wydarzeń, w tym osób ze szczególnymi potrzebami oraz osób starszych.

Wartość docelowa wskaźnika:

1 zamontowany system nagłośnienia

Sposób pomiaru:

Potwierdzenie montażu poprzez:

- dokumentację techniczną (opis zakresu prac, protokoły odbioru),
- inwentaryzacja urządzeń
- faktury i umowy z wykonawcą,
- dokumentację fotograficzną
- notatki z ewaluacji zespołu/odbiorców potwierdzające poprawę jakości dźwięku.

Nazwa wskaźnika:

Liczba wdrożonych rozwiązań w zakresie dostępnej orientacji przestrzennej w budynku głównym ChBP

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa łączną liczbę zastosowanych rozwiązań w budynku głównym Chełmskiej Biblioteki Publicznej, które wspierają orientację przestrzenną osób z niepełnosprawnością wzroku, osób starszych oraz użytkowników z ograniczoną zdolnością percepcji przestrzeni.

Rozwiązania te obejmują m.in.:

- urządzenia nawigacyjne (np. punkty ToTuPoint),
- kontrastowe tablice informacyjne,
- wypukłe piktogramy
- plany/mapy ChBP
- inne narzędzia ułatwiające samodzielne poruszanie się po instytucji.

Wartość docelowa wskaźnika:

min. 4 elementy (liczonych jako odrębne rozwiązania – np. tablice kontrastowe + ToTuPoint + mapa orientacyjna + zestaw wypukłych piktogramów)

Sposób pomiaru:

- dokumentacja fotograficzna wdrożonych oznaczeń
- protokoły odbioru wewnętrznego/technicznego,
- potwierdzenie uruchomienia systemu nawigacyjnego,
- pozytywna opinia użytkownika z ze specjalnymi potrzebami w obszarze wzroku (np. w formie testu funkcjonalnego)

Nazwa wskaźnika:

Liczba wdrożonych rozwiązań z zakresu komunikacji wspomagającej i alternatywnej oraz materiałów w języku prostym

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa łączną liczbę materiałów i narzędzi opracowanych i wdrożonych przez ChBP w celu zwiększenia dostępności komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia, wzroku oraz osób starszych

Obejmuje m.in.:

- tablice komunikacyjne z symbolami,
- piktogramy wspierające nawigację i rozumienie zasad,
- broszury, plakaty, informacje przygotowane w języku prostym - tekst łatwy do czytania i rozumienia

Wartość docelowa:

min. 5 wdrożonych narzędzi lub opracowanych materiałów

Sposób pomiaru:

- Ewidencja materiałów i narzędzi (lista opracowanych i dostępnych materiałów i tablic komunikacyjnych)
- Dokumentacja fotograficzna materiałów dostępnych w przestrzeni biblioteki
- Ankiety/testy funkcjonalności w grupie użytkowników (np. WTZ, szkoła specjalna)

Nazwa wskaźnika:

Liczba wydarzeń i materiałów promocyjnych udostępnionych w Polskim Języku Migowym (PJM) lub opatrzonych napisami rozszerzonymi

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa liczbę wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych lub promocyjnych organizowanych przez ChBP, które zostały udostępnione osobom z niepełnosprawnością słuchu poprzez:

- obecność tłumacza PJM podczas wydarzenia,
- przygotowanie materiałów promocyjnych lub nagrań wideo z tłumaczeniem PJM,
- dodanie napisów rozszerzonych (np. z oznaczeniami dźwięków, emocji) do materiałów audiowizualnych.

Wartość docelowa:

min. 2 wydarzenia

Sposób pomiaru:

- Ewidencja wydarzeń i materiałów z informacją o formie dostępności (PJM, napisy)
- Dokumentacja multimedialna (np. nagrania, zrzuty ekranu, foldery)
- Umowy/zamówienia na tłumaczenie PJM lub wykonanie napisów
- Ankiety lub opinie odbiorców (opcjonalnie – dla ewaluacji jakości)

Cel operacyjny 2:

Poprawa dostępności architektonicznej Chełmskiej Biblioteki Publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Nazwa wskaźnika:

Liczba dostosowanych toalet do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa liczbę toalet w które zostały kompleksowo przystosowane do potrzeb ze szczególnymi potrzebami zwłaszcza w obszarze ruchu zgodnie z aktualnymi przepisami prawa i zasadami projektowania uniwersalnego.

Wartość docelowa:

1 toaleta dostosowana (Filia nr 3)

Sposób pomiaru:

- Odbiór techniczny inwestycji z potwierdzeniem zgodności z normami dostępności (np. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r.)
- Dokumentacja fotograficzna i opis techniczny po adaptacji
- Protokół końcowy prac adaptacyjnych / remontowych

Nazwa wskaźnika:

Liczba zmodernizowanych systemów klimatyzacji w przestrzeniach przeznaczonych dla osób ze szczególnymi potrzebami

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik odnosi się do liczby przestrzeni w których przeprowadzono kompleksową modernizację systemu klimatyzacji, obejmującą montaż nowych urządzeń klimatyzacyjnych lub poprawę wydajności istniejących systemów, z uwzględnieniem wymogów komfortu termicznego osób ze szczególnymi potrzebami (w tym osób starszych oraz osób ze szczególną wrażliwością sensoryczną).

Wartość docelowa:

1 system zmodernizowany/1 przestrzeń (sala seminaryjna)

Sposób pomiaru:

- Protokół odbioru technicznego systemu klimatyzacji
- Dokumentacja powykonawcza zawierająca dane techniczne urządzeń i opis ich parametrów
- Opinia użytkowników końcowych (np. uczestników zajęć lub seniorów) – np. w formie krótkiej ankiety oceniającej komfort

Nazwa wskaźnika:

Liczba utworzonych i wyposażonych stref wsparcia sensorycznego w przestrzeni ChBP

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa liczbę wyodrębnionych, dostosowanych i wyposażonych funkcjonalnie stref wsparcia sensorycznego w sali seminaryjnej Chełmskiej Biblioteki Publicznej. Obejmuje dwie oddzielne strefy:

- strefę wyciszenia (przestrzeń redukcji bodźców),
- strefę zajęć sensorycznych (przestrzeń aktywizująca zmysły),

zaprojektowane i wyposażone z myślą o osobach ze szczególnymi potrzebami w obszarze rozumienia i czucia oraz starszych.

Wartość docelowa:

2 strefy (1 wyciszenia, 1 sensoryczna)

Sposób pomiaru:

- Dokumentacja projektowa i powykonawcza z uwzględnieniem wyposażenia każdej strefy
- Inwentaryzacja sprzętu i wyposażenia (np. fotele, maty, pufy, słuchawki, panele sensoryczne)
- Dokumentacja fotograficzna
- Krótkie ankiety lub opinie uczestników zajęć prowadzonych w tych przestrzeniach (np. dzieci, opiekunów, terapeutów)

Nazwa wskaźnika:

Liczba zakupionych i użytkowanych mobilnych ramp najazdowych w przestrzeni zewnętrznej ChBP

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa liczbę przenośnych ramp najazdowych zakupionych przez Chełmską Bibliotekę Publiczną w celu zapewnienia dostępności terenów zewnętrznych (w szczególności Parku Czytelnika) dla osób z niepełnosprawnością ruchu, seniorów, rodziców z wózkami dziecięcymi oraz osób z czasową niedyspozycją ruchową. Ruchome rampy umożliwiają pokonanie barier terenowych (np. skarp, nierówności, podestów), poprawiając dostęp do wydarzeń plenerowych.

Wartość docelowa:

2 rampy mobilne

Sposób pomiaru:

- Faktury zakupowe i karty gwarancyjne
- Protokół odbioru sprzętu
- Dokumentacja fotograficzna
- Sprawozdanie z wydarzeń podczas których zastosowano rampy.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Cel operacyjny 3:

Poprawa dostępności cyfrowej zasobów i treści Chełmskiej Biblioteki Publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami

Nazwa wskaźnika:

Liczba zrealizowanych działań zwiększających dostępność cyfrową strony www.chbpc helm.pl zgodnie z WCAG 2.1

Definicja wskaźnika:

Wskaźnik określa liczbę zrealizowanych i wdrożonych działań usprawniających dostępność cyfrową strony internetowej Chełmskiej Biblioteki Publicznej, zgodnych z międzynarodowymi standardami WCAG 2.1. Uwzględnia on wdrożenie rozwiązań takich jak:

- uzupełnianie i standaryzacja tekstów alternatywnych do grafik (alt text),
- ograniczenie stosowania grafik ozdobnych lub równoległe publikowanie treści w formacie tekstowym,
- dodanie warstwy tekstowej do banerów informacyjnych,
- wdrożenie trybu uproszczonego („widok tekstowy”) strony.

Wartość docelowa:

4 działania (każdy z celów szczegółowych = 1 działanie)

Sposób pomiaru:

- Audyt dostępności strony przed i po realizacji projektu (np. raport ze zgodnością WCAG 2.1 AA)
- Zrzuty ekranu / dokumentacja wdrożeń (np. alt tekstów, tekstów banerów)
- Kwerenda publikacji alternatywnych (np. pliki PDF i tekstowe wersje programów wydarzeń)

Plan działań na rzecz osiągnięcia postawionych celów

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie krótkoterminowej, to jest do końca 2026 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie.

Limit słów: maksymalnie 500.

W perspektywie krótkoterminowej, do końca 2026 roku, Chełmska Biblioteka Publiczna planuje szereg działań mających na celu poprawę dostępności oferty i przestrzeni instytucji dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz osób starszych. Działania te wynikają bezpośrednio z przeprowadzonej diagnozy oraz są zgodne z Modelem dostępnej kultury – obejmując trzy obszary dostępności: informacyjno-komunikacyjną, architektoniczną oraz cyfrową, i odnoszą się do wszystkich etapów podróży odbiorcy: planowania, dotarcia, uczestnictwa i utrwalenia kontaktu z kulturą.

W **obszarze informacyjno-komunikacyjnym**, planowane jest wdrożenie systemów wspomagających słyszenie (pętli indukcyjnych i systemów FM), zakupionych do końca 2026 r. (krok: uczestnictwo). Planowany jest montaż nowego nagłośnienia w sali widowiskowej, aby zapewnić lepszą zrozumiałość mowy i jakość odbioru dźwięku dla wszystkich uczestników wydarzeń. Wprowadzone zostaną wypukłe oznaczenia, kontrastowe tablice oraz systemy nawigacji głosowej (np. ToTuPoint) – wspierające orientację przestrzenną dla osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze wzroku, słuch, rozumienia, osób starszych (etap: dotarcie i uczestnictwo). Opracowane zostaną także materiały promocyjne w wersji łatwej do czytania oraz tablice komunikacji alternatywnej a wybrane wydarzenia będą tłumaczone na PJM lub opatrzone napisami rozszerzonymi (uczestnictwo i utrwalenie relacji).

W **obszarze architektonicznym**, planowana jest adaptacja zaplecza sanitarnego w Filii nr 3 zgodnie z obowiązującymi normami dostępności (etap: uczestnictwo). W sali seminaryjnej ChBP powstanie strefa wyciszenia oraz przestrzeń do zajęć sensorycznych – odpowiednio wyciszona i wyposażona, co odpowiada na potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami w obszarze czucia i rozumienia (uczestnictwo). W sali tej przewidziano również modernizację klimatyzacji, zapewniającą komfort uczestnictwa w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami w różnych obszarach w tym dzieci, młodzieży, osób starszych. Na potrzeby działań plenerowych (etap: dotarcie i uczestnictwo), biblioteka zakupi i będzie wykorzystywać mobilne rampy podjazdowe w Parku Czytelnika.

W **obszarze dostępności cyfrowej**, niezależnie od grantu, w latach 2025–2026 zrealizowane zostaną: standaryzacja i uzupełnianie tekstów alternatywnych do grafik, ograniczenie grafik ozdobnych na stronie www, dodanie warstw tekstowych do banerów informacyjnych oraz wdrożenie widoku uproszczonego (tekstowego), zgodnie z zaleceniami WCAG 2.1 (etap: planowanie, utrwalenie kontaktu).

Działania zależne od uzyskania grantu w II etapie projektu obejmują potrzeby uwzględnione w obszarze informacyjno-komunikacyjnym i architektonicznym.

Działania niezależne od grantu obejmują potrzeby uwzględnione w obszarze cyfrowym.

Opis działań planowanych do podjęcia w perspektywie długoterminowej, to jest do końca 2030 roku.

Działania muszą być zgodne z diagnozą: opisem głównych barier dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych oraz opisem najważniejszych potrzeb w zakresie tworzenia oferty instytucji kultury dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Musi być widoczny ich związek z postawionym celem/celami. Działania muszą być zgodne z Modelem dostępnej kultury – wskazywać na obszar dostępności, etap podróży odbiorcy oraz krok, którego/których będą dotyczyć. Katalog działań musi być sporządzony w taki sposób, by wiadomo było, które są zależne od ewentualnego otrzymania grantu w II etapie projektu, a które zostaną zrealizowane niezależnie. **Limit słów:** maksymalnie 500.

W perspektywie do 2030 roku Chełmska Biblioteka Publiczna skupi się na działaniach systemowych, edukacyjnych i organizacyjnych, których celem jest trwałe podniesienie dostępności oferty kulturalnej oraz samej instytucji – szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Działania te wynikają z rozpoznanych barier i potrzeb (m.in. brak standardów komunikacji, ograniczone dostosowanie wydarzeń do potrzeb poznawczych i sensorycznych, niski poziom partycypacji odbiorców z grup wrażliwych) i obejmują dwa strategiczne obszary: **1) program kulturalny inkluzywny i współtworzony oraz 2) dostępność organizacyjną i proceduralną.**

1. Program kulturalny inkluzywny i współtworzony (obszar: informacyjno-komunikacyjny, etap: uczestnictwo i utrwalenie relacji)

Wydarzenia biblioteki będą projektowane zgodnie z zasadami dostępności i projektowania uniwersalnego. Do 2030 roku planowane jest m.in.:

- angażowanie osób ze szczególnymi potrzebami i seniorów w konsultacje programów wydarzeń (warsztaty, wywiady, ankiety) – działania niezależne od grantu;
- realizacja cyklicznych wydarzeń „cichych” (low-sensory), wydarzeń z PJM i napisami,
- rozwój programów artystyczno-edukacyjnych dedykowanych seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym m.in. grup wsparcia, klubów tematycznych, projektów arteterapeutycznych – działania niezależne od grantu;
- wdrażanie standardu: „wydarzenie z elementem dostępności”, np. pętle, komunikaty alternatywne, przestrzenie wyciszenia – działania realizowane stopniowo, w zależności od zasobów.

2. Dostępność organizacyjna i proceduralna (obszar: wszystkie, etap: planowanie i uczestnictwo)
Celem jest zbudowanie instytucji, w której dostępność staje się częścią codziennego zarządzania, komunikacji i strategii. Do 2030 r. zaplanowano:

- opracowanie i wdrożenie wewnętrznego standardu dostępności, obejmującego m.in. zasady komunikacji, wzory dokumentów, język inkluzywny – działanie niezależne od grantu;
- prowadzenie szkoleń i warsztatów dla pracowników (obsługa czytelników ze szczególnymi potrzebami, komunikacja alternatywna, projektowanie uniwersalne) – działania niezależne lub częściowo zależne od środków grantowych;
- rozwój zespołu ds. dostępności – jako stałego elementu struktury instytucji – oraz prowadzenie regularnych autoewaluacji i audytów miękkich (językowych, relacyjnych, programowych) – działania niezależne od grantu;

- przygotowanie przyjaznych procedur dla użytkowników ze szczególnymi potrzebami, np. formularza zgłoszenia potrzeby, przewodnika „Jak korzystać z biblioteki krok po kroku” w wersji napisanej językiem prostym i zrozumiałym, infografik – działania niezależne od finansowania zewnętrznego.

Wszystkie opisane działania są zgodne z Modelem dostępnej kultury i będą realizowane etapami, jako część procesu zmiany kultury organizacyjnej instytucji. Grant w II etapie projektu umożliwi szybsze wdrożenie działań wymagających kosztów (szkolenia, dostępność wydarzeń), natomiast pozostałe zadania zostaną zrealizowane niezależnie z wykorzystaniem zasobów własnych.

Opis tego, jakie znaczenie dla realizacji celów krótkoterminowego i długoterminowego będzie miało ewentualne uzyskanie grantu. Limit słów: maksymalnie 500.

Uzyskanie grantu w ramach II etapu projektu będzie miało kluczowe znaczenie dla skutecznej i kompleksowej realizacji celów krótkoterminowych, a także przyspieszy i wzmocni wdrażanie działań długoterminowych. Środki grantowe umożliwią sfinansowanie działań inwestycyjnych oraz specjalistycznych, które ze względu na swój koszt nie mogą zostać pokryte wyłącznie ze środków własnych instytucji.

W zakresie celów krótkoterminowych (do końca 2026 r.), grant pozwoli na:

- zakup i instalację specjalistycznych systemów wspomagających słuch (pętle indukcyjne, systemy FM), które zapewnią osobom z aparatami słuchowymi dostęp do oferty wydarzeń;
- modernizację nagłośnienia sali widowiskowej – z dostosowaniem do potrzeb osób starszych i ze szczególnymi potrzebami w obszarze słuchu i rozumienia;
- wdrożenie systemu oznakowań kontrastowych i głosowych, które poprawią orientację przestrzenną w budynku głównym CHBP;
- zakup sprzętów i wyposażenia niezbędnego do utworzenia strefy wyciszenia i przestrzeni zajęć sensorycznych w sali seminaryjnej;
- modernizację toalety w Filii nr 3 zgodnie z normami dostępności.

Bez środków grantowych część powyższych działań nie będzie mogła zostać zrealizowana w zaplanowanym zakresie lub terminie, co opóźni osiągnięcie efektów i ograniczy skalę dostępności.

W kontekście działań długoterminowych (do 2030 r.), grant wesprze rozwój:

- programu kulturalnego inkluzywnego – m.in. poprzez tłumaczenia wydarzeń na PJM, zakup materiałów wspomagających komunikację, tworzenie wydarzeń „cichych” i sensorycznie dostosowanych;
- szkoleń i warsztatów dla zespołu z zakresu projektowania uniwersalnego, komunikacji inkluzywnej, pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami;
- działań promujących dobre praktyki i standardy dostępności w środowisku lokalnym.

Realizacja części działań długoterminowych jest możliwa niezależnie od grantu (np. opracowanie standardów wewnętrznych, formularzy, prostych przewodników), jednak grant znacząco przyspieszy proces wdrażania zmian, umożliwi zatrudnienie ekspertów zewnętrznych i zapewni odpowiednią jakość oraz zasięg działań edukacyjnych i komunikacyjnych.

Podsumowując, uzyskanie grantu stworzy realną szansę na wdrożenie kompleksowych rozwiązań w zakresie dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej, które będą miały trwały wpływ na jakość i inkluzywność oferty Chełmskiej Biblioteki Publicznej.